

9. SINIF YAZILI SORULARI

TÜRKÇE 2. DÖNEM 1. YAZILI

ÖRNEK 2

1. I. Metin

ÇOBAN ÇEŞMESİ

Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi,
Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi.

II. Metin

Ne yapmalı da ormanlarımızı kurtarmalıyız? Korucuları mı çoğaltmalı, eskisi gibi ormanlara asker mi koymalı? Yoksa halkımıza ormanların faydalarını, ormanlardan kereste, odun elde ettiğimizi, ormanların hayati temizlediğini, ormanların selleri önlediklerini, ormanların çayları dereleri beslediklerini, kuraklığın kötülüğünü önüne geçtiklerini, ormanların yamaçlardan, kumsallardan toprağın akıp gitmesine karşı koyduklarını, daha söylenen birçok şeyi mi anlatmalı? Elbette bunları da söylemeli, bunları da anlatmalıyız.

Bu metinleri dil ve anlatım özellikleri açısından karşılaştırarak metinlerin farkına dair iki özellik yazınız.

I. metinde duygular şiir şeklinde aktarılmıştır. II metinde düzyazı şeklinde dile getirilmiştir.

I. metinde şiirsellik ağır basarken, mecaz anlamlı sözcükler kullanılırken II. metinde gerçek anlamlı sözcükler kullanılarak düşünce ve duygular aktarılmıştır.

2. Aşçı, işçi artık ve ne kadar adam aldıysa hepsi arsız, hırsız, yüzsüz, namussuz çıkıyordu. Tam iki yıl adamakıllı birine rast gelmedi. Malı, mülkü varken hiçbir sıkıntısı yokken bu hizmetçi meselesi yüzünden zayıflıyor, sararıp soluyordu. Baktı olmayacak! Yine yüksek ökçeli iskarpinlerini giydi. Hizmetçilerin hırsızlıklarını, uğursuzluklarını, namussuzluklarını göremez oldu.
- “Benzine kan geldi. Gerçi yine başı dönmeye başlamıştı.” Fakat sesi işitilmeyen ökçesi terlik giydireceğini düşünerek doktora kendini göstermiyor:
- Hiç olmazsa şimdi yüreğim rahat ya, diyordu.

Bu parçadaki “hırsız, adamakıllı, mesele, sararıp solmak, şimdi” sözcüklerinin anlamlarını metinden yola çıkarak yazınız.

Hırsız: Başkasının malını çalan kimse

Adamakıllı: Gereğinden çok, bir güzel, bir temiz

Mesele : sorun, güç iş

Sararıp solmak: Giderek daha çok solmak, sağlığı bozulmak

Şimdi: Şu anda, içinde bulunan zaman, az sonra, yakında, az önce

3. Anılarımı yazmaya başlarken seksen iki yaşına bastım. Bu işi tamamlamaya ömrüm vefa eder mi bilmem. Ama bunu deneyeceğim mutlaka. Çünkü belleksiz bir toplum olmamızı önlemek için herkesin anılarını yazmasını yararlı buluyorum. Köşedeki bakkal gördüklerini kaydetse, sokaktaki evlerin nasıl apartmanlaştığını, orada oturanların ne gibi değişimlere uğradığını, kendi bakkaliyesinin nasıl markete dönüştüğünü anlatsa bunlar bile ilginç olur bana kalırsa.

Bu parçaya göre yazarın “anı” türü ile ilgili düşüncesi nedir?

Anı yazmada yaşın bir önemi olmadığını düşünen yazar, köşedeki bir bakkaldan başlayarak bakkalın tüm gördüklerini ayrıntılı bir şekilde anlatmasının ilginç olacağını ve toplum benliğini şekillendireceğini dile getirmiştir.

4. Ankara Kalesi, telsiz direkleri ve bir tünel... Yarım dakika karanlık... Ankara geride kaldı. Bu yol, bütün bozkırı geçer, Karadeniz'e dek ulaşır. Tren yolunda dediğim zaman dudaklarımızda yabansı bir kıvrıntı seziyor gibiyim. Sezmeye de gerek yok gerçekten. "Tren yolunda da laf mı a canım!" diyebilirsiniz. Eğer siz, bir zamanlar Yahşihan'a dek böyle gidip gelen eski tren bozuntusunu anımsıyorsanız hiç de böyle düşünmezsiniz.

Bu parçadaki öznel ve nesnel ifadelere örnekler veriniz.

Nesnel ifadeler: Ankara Kalesi telsiz direkleri ve bir tünel. Bu yol, bütün bozkırı geçer Karadeniz'e dek ulaşır.

Öznel ifadeler: Tren yolunda dediğim zaman dudaklarımızda yabansı bir kıvrıntı seziyor gibiyim. Sezmeye de gerek yok gerçekten. Bir zamanlar Yahşihan'a dek böyle gidip gelen eski tren bozuntusunu anımsıyorsanız hiç de böyle düşünmezsiniz.

5. Hesaplayan yok. Şurası açık: İsfahan güzeldi ve her zaman güzel, sakinleri de Allah yolundan çıkarmasın, her zaman şehirliydi, bugün de öyle. Nitekim bir ara şehrin ortasına işbilir belediyecilerin para kazanırız hem de şan olur diye düşünerek çalıştığı —gerçi bizimkilerle kıyaslanamaz— gökdelenler UNESCO ve İran aydınlarının tepkisini çekti diye "yarı yıkık" duruyor. Ortadoğu'nun tarihî kentlerinin ortak bir sorunu var; eski şehirler yani tarih dokunun en önemli kesimi barındıran merkez, hızla gecekondulaşıyor. Ya eski sakinler fakirleşmiş ya da göçmenler buralara yerleşmiş, ya binalar zamanın ihmaliyle çöküyor ya da şehirlerde bu yeni gelenlerin cebi biraz para gördükçe binaların üstüne briket kat çıkılıyor.

Bu metindeki toplumsal ve kültürel değerler nelerdir? Yazınız.

Para kazanma hırsından dolayı şehirlerinin zarar görebileceği anlamına gelen cümleler, kültürel değerlere sahip çıkılmasını vurgulayan cümleler, şehir merkezinin hızla gecekondulaşmasını anlatan cümleler, gecekondulaşmanın nasıl olduğunu anlatan cümleler ve bunların ortaya çıkaracağı sonuçlar dile getiren cümleler kabul edilecektir.

6.

Bu görselden yola çıkarak, betimleme unsurundan, imgesel ifadelerden, niteleyici sözcüklerden, hayal gücünden yararlanarak 35 - 55 sözcük arası bir düzyazı yazınız.

"Masmavi gökyüzü ve masmavi deniz gözlerimi kamaştırıyordu. Kırmızı kiremitli ev beyazlığı ile sanki gökyüzündeki bulutlarla bütünleşmişti. Birbirinden farklı boydaki ağaçlar, denizi selamlıyor gibiyken ben de sanki o evin içinde denizi seyrediyordum. Küçük kayalıklar, taşlardan oluşan kısa yol, mavi çiçekler benim zihnimde dans ediyor gibiydi. Havanın kokusunu alamasam da sanki mis gibi bir havada orada mutlu bir şekilde yaşıyordum."